

การวิจัยประเมินหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต
สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง 2556) วิทยาลัยแสงธรรม

The Evaluation of the Curriculum on Bachelor of
Divinity Program in Theology, Faculty of Divinity.
(Update B.E. 2556) Saengtham College.

บาทหลวง ดร.นันทพล สุขสำราญ

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ธรรมรัตน์ เรือนงาม

* อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์
สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.วุฒิชัย อ่องนาวา

* อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์
สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไก้ส์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง เจริญ ว่องประชานุกูล

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.สุรชัย ชุมศรีพันธุ์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

ลลิตา กิจประมวล

* นักวิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม
วิทยาลัยแสงธรรม

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 7 กุมภาพันธ์ 2563

* แก้ไข 19 มีนาคม 2563

* ตอรับบทความ 7 พฤษภาคม 2563

Rev.Nantapon Suksamran, Ph.D.

* Lecturer, Faculty of Theology, Bachelor of
Education Program in Christian Studies,
Saengtham College.

Rev.Thammarat Ruanggam

* Lecturer, Faculty of Humanities, Philosophy
and Religion Program, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof. Wuttichai Ongnawa, Ph.D.

* Lecturer, Faculty of Humanities, Philosophy
and Religion Program, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof. Somchai Phitthayaphongphond

* Lecturer, Faculty of Theology,
Theology Program, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof. Franciscus Cais, S.D.B., Ph.D

* Lecturer, Faculty of Theology,
Theology Program, Saengtham College.

Rev.Charoen Wongprachanukul

* Lecturer, Faculty of Theology, Bachelor of
Education Program in Christian Studies,
Saengtham College.

Rev.Surachai Chumsriphun, Ph.D.

* Lecturer, Faculty of Theology,
Moral Theology Program, Saengtham College.

Lalita Kitpramuan

* Researcher of Religious and Cultural
Research center, Saengtham College.

นันทพล สุขสำราญ, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วุฒิชัย อ่องนาวา, สมชัย พิทยาพงศ์พร, ฟรังซิส ไก่ส์,
เจริญ ว่องประชาณุกุล, สุรัชย์ ชุมศรีพันธ์ และ ลลิตา กิจประมวล

บทคัดย่อ

การประเมินหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง 2556) วิทยาลัยแสงธรรม มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา เทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง 2556) วิทยาลัย แสงธรรม ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบของหลักสูตร 2) เพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา คณะ ศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง 2556) วิทยาลัยแสงธรรม โดยใช้ รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ คณะ กรรมการบริหารวิทยาลัยแสงธรรม จำนวน 4 คน อาจารย์ประจำ หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 13 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 สาขาวิชาเทววิทยา จำนวน 23 คน บัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา จำนวน 9 คน และผู้ปกครองนักศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 64 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive or judgmental sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussions) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลการวิจัยพบว่า

ด้านบริบท: โครงสร้างและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แนวทาง การพัฒนาของวิทยาลัยที่ได้จากการมีส่วนร่วมของบุคลากร แผนการ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ปรับปรุงวัตถุประสงค์ให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

ด้านปัจจัยนำเข้า: โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ปรับปรุงหนังสือในหอสมุดให้ทันสมัย ปรับคำอธิบายรายวิชาบางราย วิชาให้มีความเหมาะสม โดยเพิ่มเติมความรู้เรื่องพิธีกรรม และศีล ศักดิ์สิทธิ์ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การวิจัยประเมินหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง 2556) วิทยาลัยแสงธรรม

ด้านกระบวนการ: โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การเรียนการสอนควรมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ควร ทบทวนรูปแบบการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมรายวิชาฝึกปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับการอบรมนักศึกษาให้เป็นผู้อภิบาลในอนาคต

ด้านผลผลิต: บัณฑิตมีความรู้ ความเข้าใจในสาขาวิชาเทววิทยา โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โครงการและกิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัยเป็นประโยชน์ในการฝึกอบรมนักศึกษาให้เป็นผู้นำทาง ศาสนาในอนาคต วิทยาลัยควรรักษาเอกลักษณ์เฉพาะนี้ไว้ให้คงอยู่ต่อไป

ด้านผลกระทบ: โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก บัณฑิต สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานและ วิชาชีพของตนเอง มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ภาวะความเป็น ผู้นำ ทักษะการสื่อสาร และสามารถใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานได้ อย่างมีคุณภาพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผล ให้ผู้อื่นได้

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร
หลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา

นันทพล สุขสำราญ, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วุฒิชัย อ่องนาวา, สมชัย พิทยาพงศ์พร, ฟรังซิส ไก่ส์,
เจริญ ว่องประชาบุญกุล, สุรชัย ชุมศรีพันธ์ และ ลลิตา กิจประมวล

Abstract

The evaluation of the curriculum on Bachelor of Divinity Program in Theology, Faculty of Divinity (Update B.E. 2556), Saengtham College had the following objectives: 1) to evaluate the context, the input, the process, the production and the impact of the curriculum on Bachelor of Divinity, Program in Theology, Faculty of Divinity (Update B.E. 2556) Saengtham College. 2) to study the issues and guidelines for development and improvement of the Bachelor of Divinity, Program in Theology, Faculty of Divinity (Update B.E. 2556), Saengtham College by using CIPPI Model on the sample groups of 64 respondents. The sample of the research comprised 4 committees of Saengtham College, 13 lecturers, 12 specialists of Catechism, 23 students ranging from sophomore to senior, 9 alumni and 3 parents of the students. The research instruments consisted of interviews, questionnaires and focus group discussions. The data collected was analyzed using Percentage (%), Means ($\bar{X}$), Standard Deviation (SD) and content analysis.

The results of the research were as follows:

1. The context of curriculum showed that the structure and the objectives of the curriculum, the guidelines for the development of the college received from the participants, the overall improvement and development plan for the curriculum were high. The improvement of the objectives of the course is suitable for the current condition.

2. The input factors of the curriculum found that the overall image is good. The books in the library have been updated, some of the subject descriptions have been adjusted by adding the knowledge of the ritual and the Holy Sacrament in theory and practice.

3. The process of the curriculum for knowledge management in overall were at high level. The theoretical and practical sectors should be integrated in the teaching processes so that students can apply their knowledge to daily life. Teaching and learning styles should be reviewed, the practical activities should be combined in accordance with student training program in the future.

4. The outcome of the curriculum in overall found that students have knowledge of the theology at high level. The projects and activities are helpful for training students to become religious leaders in the future. The college should keep this unique identity on hold;

5. The impact of the curriculum in overall and in each were high. Students can apply the knowledge and experience they have had in their own works and professions. Students have the interpersonal skills, leadership skills, communicative skills, and the abilities to use technology appropriately for their jobs. Students have high responsibilities for society and the ability to collaborate effectively with others and be able to convey and extend the knowledge they have got to others.

Keywords: Curriculum Evaluation
Bachelor of Divinity (Theology).

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นศูนย์รวมของการเรียนรู้ในสังคม เป็นแหล่งรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ และมีบทบาทในการถ่ายทอดประสบการณ์ในด้านวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ซึ่งมนุษย์ได้ส่งสมา สถาบันอุดมศึกษาได้พยายามปรับตัวเพื่อรับมือกับระบบการศึกษาในอนาคต ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะที่ถนัด ทำได้ดี มีความเชี่ยวชาญ และมีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อทุ่มทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การพัฒนาบุคลากรที่เป็นจุดเด่นนั้นให้มีคุณภาพ หัวใจของการจัดการศึกษาคือหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา พิจิตรา ธงพานิช (2554, 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรเป็นเป้าหมายของเมืองให้มีคุณภาพ เป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา และยังเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียน การกำหนดหลักสูตรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สิ่งหนึ่งซึ่งสถาบันการศึกษาให้ความสนใจเป็นพิเศษ คือการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพันธกิจที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ กระบวนการที่สำคัญอย่าง

หนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรก็คือการประเมินหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรจะช่วยให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, 121) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรไว้ว่า เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบหลักสูตร และตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินหลักสูตร นอกจากจะพิจารณาประเมินในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรตามที่ผู้ประเมินและคณะวิชาเห็นสมควรแล้ว จำเป็นที่จะต้องดำเนินการประเมินให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย บริหารหลักสูตรและจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 (Thai Qualification Framework for Higher Education, TQF: HEd)

วิทยาลัยแสงธรรมมีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและอัตลักษณ์การศึกษาของวิทยาลัย มุ่งเน้นหลักคิดทางคริสต์ศาสนา ที่ตอบสนองคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บัณฑิตมีความสามารถทางการคิดที่ลุ่มลึก มีทักษะในการ

บูรณาการความรู้ทางคริสต์ศาสนาในการดำเนินชีวิต การถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ วิทยาลัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษามาตั้งแต่ปี พ.ศ.2518 จนถึงปัจจุบันได้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมภายใต้บริบทของกฎหมายคริสต์ศาสนจักรคาทอลิก และกฎหมายของประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เห็นการพัฒนาและการเติบโตระดับคุณภาพของหลักสูตร แต่เนื่องจากวิทยาลัยแสงธรรม จัดการศึกษาโดยเน้นทางด้านศาสนา มีภารกิจที่สำคัญคือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบาทหลวง นักบวช และครูสอนคริสต์ศาสนธรรม เพื่อออกไปรับใช้สังคมในงานอภิบาลและแพร่ธรรม ทำให้การเรียนรู้อาจารย์ทางการทางโลกอาจไม่เพียงพอ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาเนื้อหารายวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนในปัจจุบันให้มีความทันสมัย และเหมาะสม พัฒนาผู้เรียนตามพันธกิจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ครอบคลุมในหลายสาขาวิชา การมุ่งมั่นในพันธกิจที่กำหนดไว้จำเป็นต้องมีกระบวนการในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบโจทย์ในการพัฒนาคนอย่างสมบูรณ์แบบ และเพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถพัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี และเป็นผู้นำทางคริสต์ศาสนาอย่างยั่งยืนในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง 2556) วิทยาลัยแสงธรรม ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบของหลักสูตร
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง 2556) วิทยาลัยแสงธรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยแสงธรรม จำนวน 4 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาเทววิทยา จำนวน 13 คน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกของสาขาวิชาเทววิทยา จำนวน 12 คน นักศึกษาสาขาวิชาเทววิทยา ชั้นปีที่ 3-4 จำนวน 23 คน บัณฑิตสาขาวิชาเทววิทยา จำนวน 9 คน ผู้ปกครอง จำนวน 3 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 64 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเทววิทยา ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 7 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive or judgmental sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และการสนทนากลุ่มตั้งแต่

นันทพล สุขสำราญ, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วุฒิชัย อ่องนาวา, สมชัย พิทยาพงศ์พร, พรังษิส ไก่ส์,
เจริญ ว่องประชาณุกุล, สุรัชย์ ชุมศรีพันธุ์ และ ลลิตา กิจประมวล

วันที่ 24 กันยายน 2560 ถึงวันที่ 28 มกราคม 2562 และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และประเด็นสนทนากลุ่ม

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) มี 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามนักศึกษา แบบสอบถามบัณฑิต และแบบสอบถามผู้ประกอบการ ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลผลิต และแบบสอบถามความคิดเห็นด้านผลกระทบ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สำหรับแบบสอบถาม ทั้ง 3 ชุด เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการรายงานผล

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guideline) ผู้วิจัยตั้งประเด็นการสนทนากลุ่ม ในการปรับปรุงหลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา สำหรับกรรมการบริหารวิทยาลัย อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก จำนวน 29 คน แบ่งเป็นความคิดเห็นการสนทนากลุ่ม ด้านบริบท ด้านปัจจัย

นำเข้า และข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักสูตร ศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา โดยมีประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม 9 ประเด็น ได้แก่ 1) โครงสร้างของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) แนวทางการพัฒนาหลักสูตร 4) แผนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร 5) ความรู้ความสามารถของอาจารย์ 6) การเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการของอาจารย์ 7) หนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัยในหอสมุด 8) ความเหมาะสมของเนื้อหา รายวิชาที่เปิดสอน และจำนวนหน่วยกิต และ 9) ข้อเสนอแนะที่มีต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดสนทนากลุ่ม 3 รอบ โดยกำหนดระยะเวลาในการสนทนากลุ่ม รอบละ 3 ชั่วโมง ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยรวบรวมเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Context analysis) และนำเสนอเป็นแบบเขียนพรรณนาความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่าโครงสร้างของหลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มคือ วิทยาลัยแสงธรรมมีอัตลักษณ์และความเฉพาะเจาะจง การปรับปรุงพัฒนาควรให้ความสำคัญกับนโยบายของสภาพระสังฆราชคาทอลิก แห่งประเทศ

ไทย เพื่อการบรรลุเป้าหมายของการผลิตบาทหลวงพื้นเมืองในสังคมปัจจุบัน โครงสร้างของหลักสูตรควรให้มีความเหมาะสม แก้ไขหรือเพิ่มเติมในส่วนของหมวดวิชาเฉพาะให้มากขึ้น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ เพราะเป็นตัวกำหนดรายวิชาและการจัดการศึกษา ควรปรับปรุงให้เห็นถึงลำดับความสำคัญทางวิชาการก่อน ต้องวัดและประเมินได้ จัดรายวิชาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และปรับปรุงวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้นำของคริสตศาสนาที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างชีวิตคริสตชน เป็นผู้นำด้านจิตวิญญาณและปัญญา อารงหลักธรรมของคริสตศาสนาในการอภิบาลศาสนิกชน

2) เพื่อผลิตบัณฑิตให้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความรอบรู้อย่างลึกซึ้งทางด้านเทววิทยาของคริสต์ศาสนจักรคาทอลิก

3) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีจิตตารมณ์ธรรมทูต จิตอาสา เสริมสร้างสันติสุขในชุมชนด้วยการเสวนาและศาสนสัมพันธ์

4) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีจิตสำนึกที่จะทำนุบำรุง สืบทอดศาสนา อนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามบริบทของสังคมไทย

แนวทางในการพัฒนาของวิทยาลัย โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก วิทยาลัยรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรทุกระดับของวิทยาลัยทั้งจากบุคลากรภายในและชุมชน วิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น ควรมีการพัฒนาคุณภาพอาจารย์และนักศึกษาควคู่กันไปอย่างเป็นระบบและจริงจัง การปรับปรุงหลักสูตรต้องมีความเหมาะสมกับนักศึกษาในยุคปัจจุบันที่ต้องให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและศาสนาในบริบทของประเทศไทย มีการเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา พิจารณารูปแบบการเรียน การสอนให้กระชับในการฝึกอบรมผู้เตรียมตัวเป็นผู้นำทางศาสนาคริสต์ ปรับรายวิชาให้สอดคล้องกับนโยบายของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย และนโยบายการศึกษาของภาครัฐ ควรพิจารณารูปแบบการเรียนการสอนให้มีความกระชับ เหมาะกับการฝึกอบรมผู้เตรียมตัวบวชเป็นบาทหลวง ตรวจสอบรายวิชาต่างๆ ของสาขาวิชาเทววิทยาทั้งหมดในหลักสูตรให้มีรายวิชาตามที่พระศาสนจักรกำหนดเรียนให้ครบ

นันทพล สุขสำราญ, ธรรมรัตน์ เรืองงาม, วุฒิชัย อ่องนาวา, สมชัย พิทยาพงศ์พร, ฟรังซิส ไก่ส์, เจริญ ว่องประชาณุกุล, สุรชัย ชุมศรีพันธุ์ และ ลลิตา กิจประมวล

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ควรมีการกำหนดให้นักศึกษาได้เรียนรายวิชาดนตรี ศาสนาและศิลปะศักดิ์สิทธิ์ เพราะนักศึกษา สาขาวิชาเทววิทยาที่จบออกไปเป็นบาทหลวง ควรมีความรู้เรื่องดนตรีศาสนาอย่างเพียงพอ เพื่อที่พวกเขาจะได้เข้าใจและนำไปใช้ในการอภิบาลได้อย่างถูกต้องตามหลักการของพระศาสนจักร ปรับปรุงหนังสือในหอสมุดให้มีความทันสมัย และมีหนังสือใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักศึกษาจะได้ค้นหาความรู้ได้อย่างดี เป็นต้น วิชาเทววิทยาการอภิบาล ในการจัดทำคำอธิบายรายวิชาต่างๆ ให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับ คำสอน พิธีกรรม ชีวิตจิต และการปฏิบัติลงในรายวิชาที่เป็นศิลปศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ด้วย และเสนอให้แก้ไขรายวิชาดังต่อไปนี้

2.1 รายวิชา ทว.226 เทววิทยาเรื่อง ศิลล้าบาศและศิลล้ากำลัง ให้เพิ่มคำว่า พิธีกรรม ลงไปในคำอธิบายรายวิชา ข้อความเชื่อ และ คำอธิบายของคริสต์ศาสนจักรเรื่องความหมาย ความสำคัญ พิธีกรรม และข้อปฏิบัติเกี่ยวกับ ศิลล้าบาศและศิลล้ากำลัง

2.2 เสนอให้ปรับคำอธิบายรายวิชา ทว.227 เทววิทยาด้านการอภิบาลเบื้องต้น ความรู้ทั่วไป ความเป็นมาเกี่ยวกับเทววิทยา อภิบาล การอภิบาลและผู้อภิบาลในพระคัมภีร์ พันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่ รูปแบบ

การอภิบาลและผู้อภิบาลในสมัยพระเยซูเจ้า และในสมัยต่อมา การนำเทววิทยาการ อภิบาลสู่ภาคปฏิบัติ การสร้างกลุ่มคริสตชนบน พื้นฐานเทววิทยาการอภิบาล และการอภิบาล ในกลุ่มพิเศษบางกลุ่ม

2.3 วิชา ทว.326 เทววิทยาเรื่อง ศิลลมหาสนิท และพิธีบูชาขอบพระคุณ ตัดคำว่า มิสซา ออกจากชื่อรายวิชา และเพิ่มคำว่า พิธีกรรม ลงไปในคำอธิบายรายวิชา ข้อความ เชื่อ และประกาศของคริสต์ศาสนจักรคาทอลิก เรื่องความหมาย ความสำคัญ แบบแผน ประเพณี พิธีกรรม และข้อปฏิบัติเกี่ยวกับ ศิลลมหาสนิท และพิธีมิสซาบูชาขอบพระคุณ

2.4 รายวิชา ทว.382 เทววิทยาเรื่อง จิตภาวะ เปลี่ยนเป็น ทว.382 เทววิทยาเรื่อง วิถีชีวิตจิตคริสตชน

2.5 รายวิชา ทว.425 เทววิทยาเรื่อง ศิลลภัยบาป และศิลลเจมิผู้ป่วย ให้เพิ่มคำว่า พิธีกรรม ลงไปในคำอธิบายรายวิชา ข้อความ เชื่อ และคำอธิบายของคริสต์ศาสนจักรเรื่อง ความหมาย ความสำคัญ พิธีกรรม และ ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับศิลลภัยบาปและศิลลเจมิผู้ป่วย

2.6 รายวิชา ทว.426 เทววิทยาเรื่อง ศิลลบวช และศิลลสมรส เพิ่มคำว่า พิธีกรรม ลงไปในคำอธิบายรายวิชา ข้อความเชื่อ และ คำอธิบายของคริสต์ศาสนจักรเรื่องความหมาย ความสำคัญ พิธีกรรมและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับ ศิลลบวช และศิลลสมรส

2.7 ปรับลดหน่วยกิต วิชา ทว.331 พันธกิจชาวคริสต์ต่อบุคคล จากเดิม 4 หน่วยกิต เป็น 3 หน่วยกิต

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมนักศึกษาให้มีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถใช้เหตุผลเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์ และวิจารณ์ เป็นการวางพื้นฐานเพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เหมาะสม มีกระบวนการในการกำกับดูแล และติดตามการทำสารนิพนธ์ มีกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมในรายวิชาฝึกปฏิบัติวิชาชีพอย่างเพียงพอ อาจารย์มีเทคนิควิธีสอนและการถ่ายทอดความรู้ มีวิธีการวัดและการประเมินผลของแต่ละรายวิชาตรงตามลักษณะรายวิชาที่จัดสอน การจัดกิจกรรมหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา วิทยาลัยควรจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญ ผู้ที่จบไปแล้วต้องนำไปใช้ในการศึกษาต่อหรือใช้ในชีวิตประจำวัน วิทยาลัยควรพัฒนาให้เป็น International Catholic University จึงควรมีความพร้อมในด้านการใช้ภาษาอังกฤษ รายวิชาที่เปิดสอนควรมีการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นต้น ในรายวิชา ศีลศักดิ์สิทธิ์ เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เพราะนักศึกษาต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่

ตามโบสถ์และโรงเรียนต่างๆ นักศึกษาจึงควรปฏิบัติได้จริงในด้านพิธีกรรม เช่น การโปรดศีลล้างบาป ศีลกำลัง ควรทบทวนรูปแบบวิธีการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมรายวิชาฝึกปฏิบัติว่ามีความจำเป็นและเหมาะสมกับการเป็นผู้อภิบาลในอนาคตมากน้อยเพียงใด

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก บัณฑิตมีความเมตตา กรุณา เสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น มีทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น สามารถทำงานเป็นทีมและปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ บัณฑิตยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน มีความรู้ในระดับที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ บัณฑิตมีวินัย ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความสามารถในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปในการปฏิบัติงานได้ บัณฑิตมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วางแผนในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีทักษะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในขณะที่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ก่อนจบการศึกษาในหลักสูตร นักศึกษาควรมีความรู้ในรายวิชาของหลักสูตรที่ได้เรียนมาพอสังเขป

นันทพล สุขสำราญ, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วุฒิชัย อ่องนาวา, สมชัย พิทยาพงศ์พร, ฟรังซิส ไก่ส์, เจริญ ว่องประชาณุกุล, สุรัชย์ ชุมศรีพันธ์ และ ลลิตา กิจประมวล

5. ผลการประเมินด้านผลกระทบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก บัณฑิตที่จบสาขาวิชาเทววิทยาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตคริสตชน สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้ผู้อื่นได้ วิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาและการพัฒนาเยาวชนของประเทศ บัณฑิตที่จบสาขาวิชาเทววิทยาสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และวิทยาลัยเป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคม

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า โครงสร้างของหลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก วิทยาลัยแสงธรรมมีอัตลักษณ์และความเฉพาะเจาะจง การปรับปรุงพัฒนาควรให้ความสำคัญกับนโยบายของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการบรรลุเป้าหมายของการผลิตบาทหลวงพื้นเมืองในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของการศึกษาคาทอลิก เอกซัย ซินโคตร(2551: 39-40) สถาบันการศึกษาคาทอลิกมุ่งมั่นที่จะสร้างวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่รักและเอื้ออาทร และมุ่งสู่ความเป็นเลิศแห่ง

ความเป็นมนุษย์ตามหลักพระคริสตธรรม (Learning Persons, Loving and Caring Community, Reaching for Human Excellence, According to Christian Principle) โครงสร้างของหลักสูตรควรให้มีความเหมาะสม แก้ไขหรือเพิ่มเติมในส่วนของหมวดวิชาเฉพาะให้มากขึ้น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ เพราะเป็นตัวกำหนดรายวิชาและการจัดการศึกษา ควรปรับปรุงให้เห็นถึงลำดับความสำคัญทางวิชาการก่อน ต้องวัดและประเมินได้ จัดรายวิชาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน (2541: บทคัดย่อ) อ้างถึงผลการวิจัยของ จรรยา ดาสา และคณะ (2553: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การประเมินและติดตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา (แผน ข) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า การจัดทำโครงสร้างของหลักสูตรต้องกำหนดกลุ่มวิชา รายวิชา อัตราเวลาเรียนเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมแนวทางการพัฒนาของวิทยาลัย โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก วิทยาลัยรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรทุกระดับของวิทยาลัยทั้งจากบุคลากรภายในและชุมชนวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นภาษา

อังกฤษมากขึ้น เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรภาพร รัตนโรภาส (2553: 8) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชา ENG 321 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมวลชน สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งในการเรียน การใช้ชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ และการพัฒนาในสังคมไทยควรมีการพัฒนาคุณภาพอาจารย์และนักศึกษาควบคู่กันไปอย่างเป็นระบบและจริงจัง การปรับปรุงหลักสูตรต้องมีความเหมาะสมกับนักศึกษาในยุคปัจจุบันที่ต้องให้รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและศาสนาในบริบทของประเทศไทย มีการเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา พิจารณารูปแบบการเรียนการสอนให้กระชับในการฝึกอบรมผู้เตรียมตัวเป็นผู้นำทางศาสนาคริสต์ ปรับรายวิชาให้สอดคล้องกับนโยบายของสภาประชาคมบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย และนโยบายการศึกษาของภาครัฐ ควรพิจารณารูปแบบการเรียนการสอนให้มีความกระชับ เหมาะกับการฝึกอบรมผู้เตรียมตัววชเป็นบาทหลวง ตรวจสอบรายวิชาต่างๆ ของสาขาวิชาเทววิทยาทั้งหมดในหลักสูตรให้มีรายวิชาตามที่พระศาสนจักรกำหนดเรียนให้ครบ

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ควรมีการกำหนดให้นักศึกษาได้เรียนรายวิชาดนตรี ศาสนาและศิลปะศักดิ์สิทธิ์ เพราะนักศึกษาสาขาวิชาเทววิทยาที่จบออกไปเป็นบาทหลวง ควรมีความรู้เรื่องดนตรีศาสนาอย่างเพียงพอ เพื่อที่พวกเขาจะได้เข้าใจและนำไปใช้ในการอภิบาลได้อย่างถูกต้องตามหลักการของพระศาสนจักร ปรับปรุงหนังสือในหอสมุดให้มีความทันสมัย และมีหนังสือใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักศึกษาจะได้ค้นหาความรู้ได้อย่างดี เป็นต้น วิชาเทววิทยาการอภิบาล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555: 122-123) วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีแหล่งสืบค้น แสวงหาความรู้ที่ตอบสนองต่อการสืบค้นหาความรู้ มีทรัพยากรการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนผู้เรียนและตรงกับความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ มีความสะดวกในการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อนำมาประกอบการเรียนรู้ในห้องเรียน มีการปรับคำอธิบายรายวิชาให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และให้ความสำคัญ

นันทพล สุขสำราญ, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วุฒิชัย อ่องนาวา, สมชัย พิทยาพงศ์พร, พรังษิส ไก่ส์,
เจริญ ว่องประชาณุกุล, สุรัชย์ ชุมศรีพันธุ์ และ ลลิตา กิจประมวล

กับวิธีการแสวงหาความรู้ อาจารย์ผู้สอนควรใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสอนให้มากยิ่งขึ้น การจัดทำคำอธิบายรายวิชาต่างๆ ให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับคำสอน พิธีกรรม ชีวิตจิต และการปฏิบัติลงในรายวิชาที่เป็นศิลปคดีสิทธิ์ต่างๆ ด้วย

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมนักศึกษาให้มีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถใช้เหตุผลเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์ และวิจารณ์ เป็นการวางพื้นฐานเพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เหมาะสม มีกระบวนการในการกำกับดูแลและติดตามการทำสารนิพนธ์ มีกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมในรายวิชาฝึกปฏิบัติวิชาชีพอ่างเพียงพอ อาจารย์มีเทคนิควิธีสอนและการถ่ายทอดความรู้ มีวิธีการวัดและการประเมินผลของแต่ละรายวิชาตรงตามลักษณะรายวิชาที่จัดสอน การจัดกิจกรรมหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา วิทยาลัยควรจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญ ผู้ที่จบไปแล้วต้องนำไปใช้ในการศึกษาต่อหรือใช้ในชีวิตประจำวัน วิทยาลัยควรพัฒนาให้เป็น International Catholic University จึงควรมีความพร้อมในด้านการใช้ภาษาอังกฤษ รายวิชาที่เปิดสอนควรมีการเรียนการสอนทั้ง

ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นต้น ในรายวิชาศิลปคดีสิทธิ์ เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เพราะนักศึกษาต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามโบสถ์และโรงเรียนต่างๆ นักศึกษาจึงควรปฏิบัติได้จริงในด้านพิธีกรรม เช่น การโปรดศีลล้างบาป ศีลกำลัง ควรทบทวนรูปแบบวิธีการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมรายวิชาฝึกปฏิบัติว่ามีความจำเป็นและเหมาะสมกับการเป็นผู้อภิบาลในอนาคตมากน้อยเพียงใด ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาเทววิทยา ควรพัฒนารายวิชาต่างๆ ให้บัณฑิตที่จบไปได้รับความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและความรู้ทางด้านศาสนาไปพร้อมกัน โดยคำนึงถึงคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 (Thai Qualification Framework for Higher Education, TQF: HEd) และคุณลักษณะของบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของวิทยาลัยแสงธรรม และวิทยาลัยแสงธรรมควรมีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้วิทยาลัยมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการพัฒนาคนและประเทศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของธิดา ทิพย์สุข (2552: 1) วิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค

CIRC มหาวิทยาลัยศิลปากร กล่าวว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร ภาษาอังกฤษเพื่อให้เข้าใจและสามารถเลือกรับสารสนเทศที่มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ วิทยาลัยปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นภาษาอังกฤษให้ เป็นมาตรฐานสากล พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษา สื่อสารภาษาอังกฤษ และนำภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างคล่องแคล่ว

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก บัณฑิตมีความเมตตา กรุณา เสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น มีทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น สามารถทำงานเป็นทีมและปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ บัณฑิตยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน มีความรู้ในระดับที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์ บัณฑิตมีวินัย ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความสามารถในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ การใช้คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูปในการปฏิบัติงานได้ บัณฑิตมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์

วางแผนในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีทักษะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในขณะที่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ก่อนจบการศึกษาในหลักสูตร นักศึกษาควรมีความรู้ในรายวิชาของหลักสูตรที่ได้เรียนมาพอสังเขป สอดคล้องกับ อารัง บัวศรี (2531: 83) กล่าวว่า เจตนารมณ์ของการออกแบบหลักสูตรก็เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนโดยตรง นักพัฒนาหลักสูตรต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งหลักสูตรที่ดีจะพัฒนาผู้เรียนในหลายด้านได้แก่ 1) พัฒนาการทางกาย 2) พัฒนาการหัวใจปัญญา 3) พัฒนาการด้านบุคลิกภาพ 4) พัฒนาด้านศีลธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน 5) พัฒนาการเจริญเติบโตตามวัย สอดคล้องกับ รุ่งทิวา จักรกร (2527: 6-7) ที่กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีจะต้องให้ประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถออกไปเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมได้ โดยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความคิด มีทักษะในการทำงาน สามารถแก้ปัญหาได้ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น

5. ผลการประเมินด้านผลกระทบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก บัณฑิตที่จบสาขาวิชาเทววิทยาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตคริสตชน สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอด และขยายผลให้ผู้อื่นได้ วิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาและการ

นันทพล สุขสำราญ, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วุฒิชัย อ่องนาวา, สมชัย พิทยาพงศ์พร, ฟรังซิส ไก่ส์,
เจริญ ว่องประชาณุกุล, สุรัชย์ ชุมศรีพันธุ์ และ ลลิตา กิจประมวล

พัฒนาเยาวชนของประเทศ บัณฑิตที่จบสาขาวิชาเทววิทยาสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และวิทยาลัยเป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาติชาย พงษ์ศิริ และคณะ (2558: 152) วิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาเทววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง 2551) พบว่าสาขาวิชาเทววิทยาเป็นที่ยอมรับจากสังคมที่ได้ชื่อว่าเป็นสถาบันที่ผลิตพระสงฆ์และนักบวชในคริสต์ศาสนาเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของสาขาวิชานี้โดยเฉพาะ จึงควรส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและศาสนาไปพร้อมๆ กัน เพื่อที่จะสามารถทำให้บัณฑิตเป็นที่พึ่งของคนในสังคม มีส่วนช่วยเหลือในงานอภิบาลของพระศาสนจักรได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของวิทยาลัยในการบริหารจัดการในหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จมีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคมและประเทศได้แบบยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. ควรปรับปรุงวัตถุประสงค์ให้มีความเหมาะสมกับบริบทในสังคมไทย และบริบทศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกให้มากยิ่งขึ้น

ควรมีการพัฒนาคุณภาพอาจารย์และนักศึกษาควคู่กันไปอย่างเป็นระบบและจริงจัง การปรับปรุงหลักสูตรต้องมีความเหมาะสมกับนักศึกษาในยุคปัจจุบัน และพิจารณารูปแบบการเรียนการสอนให้กระชับในการฝึกอบรมผู้เตรียมตัวเป็นผู้นำทางศาสนาคริสต์

2. ควรปรับปรุงรายวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตร สอดคล้องนโยบายของสภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย และนโยบายการศึกษาของรัฐ ควรมีการกำหนดให้นักศึกษาได้เรียนรายวิชา ดนตรี ศาสนา และศิลปศาสตร์ดีสี่ทธิ์ ปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาเทววิทยาการอภิบาล ในการจัดทำคำอธิบายรายวิชาต่างๆ ให้เพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวกับ คำสอนพิธีกรรม ชีวิตจิต และการปฏิบัติลงในรายวิชาที่เป็นศิลปศาสตร์ดีสี่ทธิ์ต่างๆ และให้แก้ไขรายวิชาดังต่อไปนี้ รายวิชา ทว.226 เทววิทยาเรื่อง ศิลล้างบาปและศีลกำลัง รายวิชา ทว.227 เทววิทยาด้านการอภิบาลเบื้องต้น รายวิชา ทว.326 เทววิทยาเรื่องศีลมหาสนิทและพิธีบูชาขอบพระคุณ รายวิชา ทว.382 เทววิทยาเรื่องจิตภาวะ เปลี่ยนเป็น รายวิชา ทว.382 เทววิทยาเรื่องวิถีชีวิตจิต คริสตชนรายวิชา ทว.425 เทววิทยาเรื่องศีลอกภัยบาปและศีลเจิมผู้ป่วย รายวิชา ทว.426 เทววิทยาเรื่องศีลบวช และศีลสมรส และให้ลดหน่วยกิตรายวิชา ทว.331 พันธกิจชาวคริสต์

การวิจัยประเมินหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง 2556) วิทยาลัยแสงธรรม

ต่อบุคคลจากเดิม 4 หน่วยกิต เป็น 3 หน่วยกิต
และปรับปรุงหนังสือในหอสมุดให้ทันสมัยอยู่
เสมอ

3. วิทยาลัยแสงธรรมควรจัดการเรียน
การสอนเป็นภาษาอังกฤษ เพราะเป็นเรื่องที่
สำคัญ พัฒนาวินิจฉัยให้เป็น International
Catholic University มีความพร้อมในโลก
แห่งการเปลี่ยนแปลง รายวิชาที่เปิดสอนควรมี
การเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง นักศึกษา
ควรปฏิบัติได้จริงในด้านพิธีกรรม ควรทบทวน
รูปแบบวิธีการเรียนการสอน และการจัด
กิจกรรมรายวิชาฝึกปฏิบัติว่ามีความจำเป็นและ
เหมาะสมกับการเป็นผู้อภิบาลในอนาคตมาก
น้อยเพียงใด

นันทพล สุขสำราญ, ธรรมรัตน์ เรืองงาม, วุฒิชัย อ่องนาวา, สมชัย พิทยาพงศ์พร, ฟรังซิส ไก้ส์,
เจริญ ว่องประชานุกูล, สุรัชย์ ชุมศรีพันธ์ และ ลลิตา กิจประมวล

บรรณานุกรม

- จรรยา ดาสา และคณะ. (2553). การประเมินและติดตามผลหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา (แผน ข). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาติชาย พงษ์ศิริ และคณะ. (2558). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา และศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม. นครปฐม.
- ธิดา ทิพย์สุข. (2552). การพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม.
- ธำรง บัวศรี. (2531). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: ธนัชการพิมพ์ จำกัด.
- พิจิตรา ธงพานิช. (2557). การพัฒนาหลักสูตร ความรู้ สมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครพนม: คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
- พัชรพร รัตน์วโรภาส. (2553). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชา ENG321 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมวลชน สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2555). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่งทิวา จักรกร. (2527). วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร.
- เอกชัย ชินโคตร. (2551). การศึกษาคาทอลิก : Utopia or Reality วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกในทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร: ปิติพานิช.